

STAVBY PRO SENIORY VE VENKOVSKÉM PROSTŘEDÍ

Téma: Občanské stavby a sídlo

Podtéma: Stavby pro sociální služby na venkově

Ing. arch. MgA. Matyáš Gál

Školitelka: prof. Ing. arch. Irena Šestáková

15118 Ústav nauky o budovách

Obor: Architektura teorie a tvorba

VÝCHODISKA

- na venkově žije 30 % obyvatel
od roku 2000 ubývá obyvatel v městském prostoru ve prospěch venkova (ČSÚ)
- stárnutí populace - 20,4 % obyvatel ve věku nad 65 let (2022)
30 % výhled do r. 2050 (ČSÚ)
- Osob pobírajících starobní důchod je 2,393 milionu (MPSV)
- Medián nákladů seniorů na bydlení tvoří 23,1 % všech nákladů seniorů (u domácností ekonomicky aktivních je to pak průměrně 19 %) (MPSV)
- Pro částečně i plně soběstačné seniory je obtížné setrvat ve své obci
nevhodné bydlení, dostupnost služeb a péče, málo vrstevníků a nedostatek soc. kontaktu, doprava
- státní podpora nájemního bydlení pro soběstačné seniory (KoDuS)
- výstavba komunitních center, spolkových domů apod.

MPSV:

Vize: Kvalitní a bezpečné prostředí s odpovídající infrastrukturou, dostatečnou nabídkou bydlení a občanské vybavenosti umožňující aktivní zapojení seniorů do komunitního života

MMR:

01.A

BYDLENÍ

Po vyhlášení programu najdete podrobnosti zde:

Program Podpora bydlení 2022+

Podprogram Podporované byty

Dva dotační tituly podprogramu se zaměřují na výstavbu nájemních bytů pro seniory a zdravotně postižené, které stávající bydlení omezuje nebo jim nevyhovuje kvůli jejich zdravotnímu stavu. Díky finanční podpoře tak budou moci zůstat nadále soběstační a nezávislí.

Oprávnění žadatelé: obec, kraj, dobrovolný svazek obcí, městská část Prahy, příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem, veřejně obchodní společnost, společnost s ručením omezeným, společnost komanditní, akciová společnost, evropská společnost, družstvo, spolek, obecně prospěšná společnost, církev

Předpokládaná alokace: 200 mil. Kč (2023)

Míra a výše podpory: součin počtu podporovaných bytů a max. částky 1 mil. Kč na jeden byt

Předpokládaný termín vyhlášení výzvy: 2. čtvrtletí 2023

Dotační tituly:

- Pečovatelský byt
- Komunitní dům seniorů

Podporované oblasti:

- Výstavba novostavby bytového domu
- Stavební úpravy
- Nástavby a přístavby

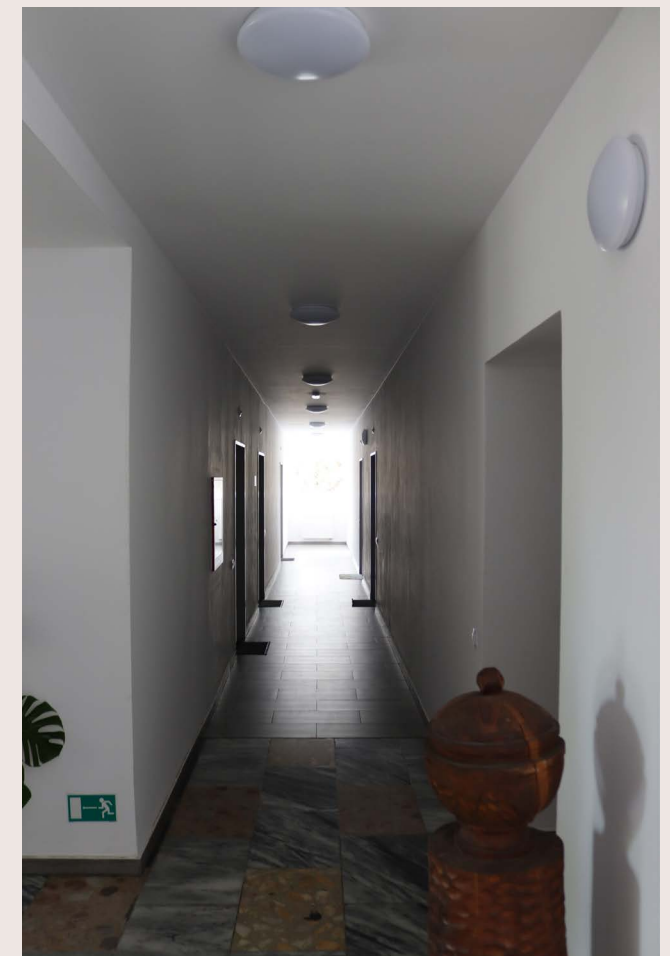
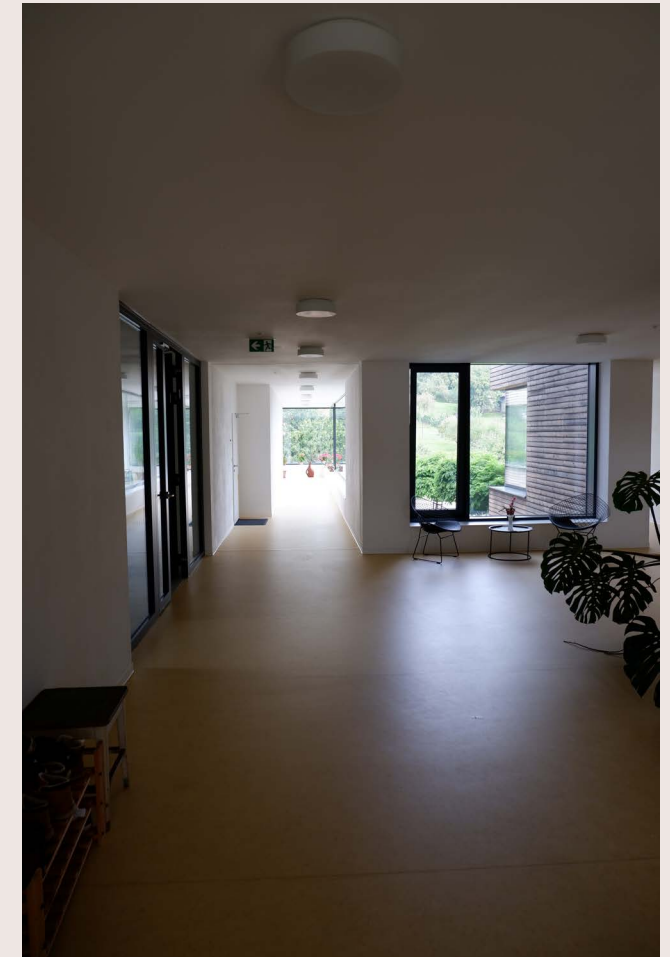
CÍLE VÝZKUMU

„Strategický“ cíl:

Identifikovat problémy a výzvy při navrhování a realizaci staveb pro seniory na venkově a nabídnout soubor možných řešení.

„Taktické“ cíle:

- Zmapování a zhodnocení současné situace v plánování a realizaci staveb pro seniory na venkově v ČR.
- Na základě získaných dat popsat podstatné (časté) problémy a nedostatky při zadávání, plánování a realizaci projektů staveb pro soběstačné a částečně soběstačné seniory na venkově a pomocí příkladů dobré praxe představit možné přístupy k jejich řešení.
- Identifikovat jaká koncepte staveb pro nájemní bydlení soběstačných seniorů a jejich aktivizaci je vhodná pro potřeby malých obcí v ČR.

HYPOTÉZA A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Hypotéza:

Stávající praxe ve výstavbě a plánování staveb pro péči o seniory ve venkovských sídlech dostatečně nezohledňuje specifické potřeby (zejména soběstačných) seniorů na venkově.

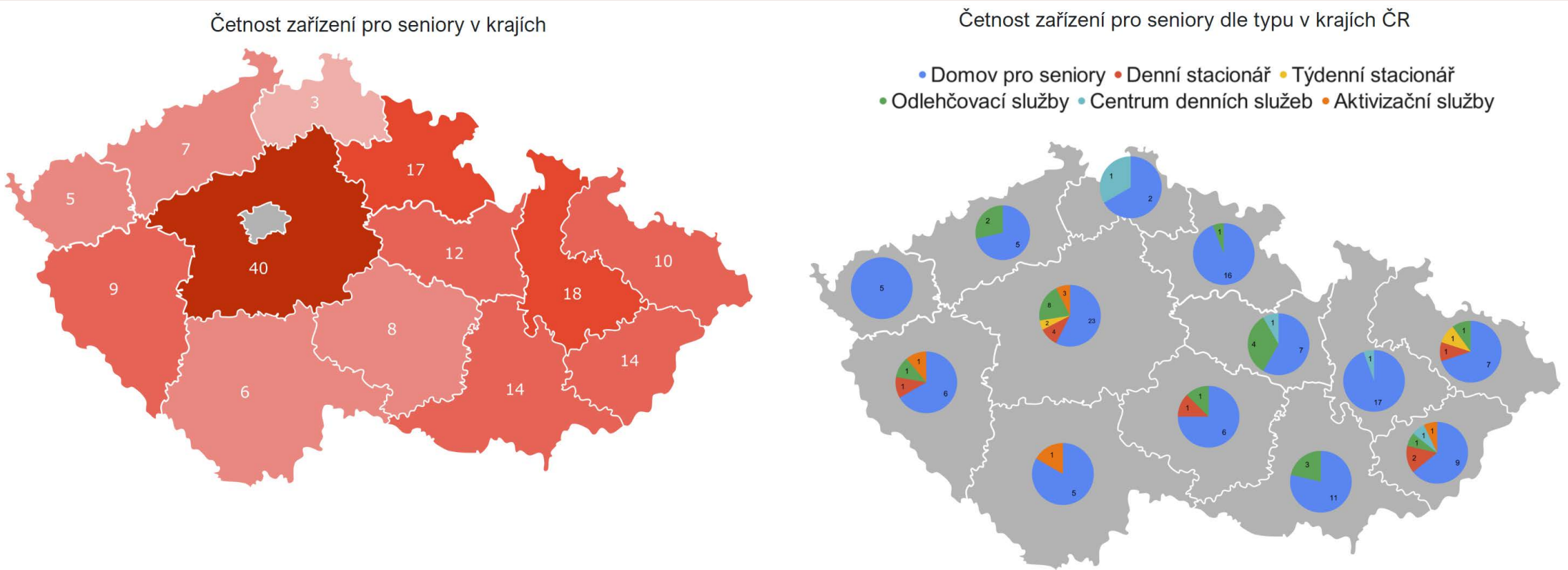
Výzkumné otázky:

- Jaké jsou potřeby seniorů na venkově a jak se mohou vyvíjet v blízké budoucnosti?
- Jaká kritéria jsou zásadní pro tvorbu kvalitních objektů pro péči o seniory na venkově?
- Jaké typy staveb a služeb pro seniory nejlépe odpovídají potřebám malých obcí?

METODOLOGIE

- Analytická a řešeršní část**
Literární řešerše potřeb a způsobu života seniorů na venkově, analýza dotačních programů v oblasti staveb pro seniory
- Kvantitativní část výzkumu**
Vytvoření přehledné databáze staveb pro péči o seniory v sídlech ČR s počtem obyvatel menším než 2000, tříděné podle kritérií podstatných z hlediska architektury a typologie.
(V rámci grantu SGS ČVUT Stavby pro sociální služby na venkově)
databazevenkov.cz

Check for updates

Ageing in the Changing Countryside:
The Experience of Rural Czechs

Lucie Galčanová * and Adam Staveník

Abstract

Gerontological research has extensively focused on the experiences of people ageing within changing social contexts. However, accounts from the context of the European post-socialist transformation are missing. In addition, there is a lack of theoretical understanding concerning how older people experience ageing as part of the dynamic process of rural change. In this article, we present the perspectives of older Czech rural residents on living and ageing in the changing countryside. Based on 20 qualitative interviews with older adults, we show how they interpret contemporary changes in three major areas: politics and economy, infrastructure and technology, and local population and community life. Embedded in a constructionist approach, we aim to understand how their interpretations of current changes are related to their views on the past, to their self-positioning within current and past changes and their sense of local and social belonging. We introduce the concept of biographical contextualisation, which grasps the temporal horizon of meaning-making with regard to contemporary changes in rural life.

Recenzované stati, studie, úvahy a analýzy

Wybrané rozdíly v kvalitě života českých seniorů ve městě a na venkově

Lucie Vidovičová

Abstrakt

Príspevek prezentuje vybrané dimenze konceptu kvality života ve stáří v pohledu urbánní vs. rurální prostředí a pokouší se přispět k rozpravě, zda je venkov, anebo spíše město, (nej)vhodnějším místem k zestárnutí. Venkov je ve veřejném diskurzu často zkratkovitě vnímán jako zpátečnický, nudný, jednotlý, vyliďující se, stárnoucí, chudý, a co do služeb neobsloužený. Oproti tomu města bývají stereotypně pojímána jako progresivní, rostoucí, bohatá, rychlá, ale také anonymní a nebezpečná. Tyto aspekty pak mohou různou měrou ovlivňovat percipovanou kvalitu života u starších respondentů. Studie využívá dva datové soubory reprezentativní pro seniorskou městskou (n = 1921) a rurální (n = 1235) populaci starší 60 let. Čtyřicet šest indikátorů je na základě teoretického studia literatury rozděleno do osmi dimenzí kvality života: vztahy s rodinou a přáteli, emocionální well-being, materiální well-being, zdraví, ekonomická aktivita a veřejné aktivity, pocit přináležení k lokální komunitě, osobní bezpečí a mobilita. Ve více než jedné třetině sledovaných indikátorů vykazují města i vesnice přibližně stejné hodnoty, ve 20 % indikátorů poskytují města výhodnější podmínky pro kvalitu života ve vyšším věku, ale v celých 43 % je pozitivněji hodnoceno prostředí a kvalita života ve vesnických oblastech. Čeští venkovští senioři jsou subjektivně zdravější, mají vyšší příjmy a menší náklady na bydlení, mají lepší vztahy ve svém sousedství, ve kterém se cítí bezpečně a jsou s ním o něco pevněji spjatí. Městští senioři jsou zvyklí na lepší dopravní infrastrukturu a příležitosti pro kulturně produktivní aktivity, které mohou být i funkcí jejich v průměru vyššího vzdělání. V diskusi upozorňujeme na „deficitní“ přístup vybraných politiků k životním podmínkám na vesnicích, které nejsou hodnoceny jako svébytné podle principu souladu mezi jedincem a jeho životním prostorem, ale spíše jako méněcenné vůči kontextům urbánním.

Klíčová slova: senioři, město, venkov, kvalita života, ČR

Abstract

The paper presents an analysis of the rural-urban divide in terms of the quality of life of older people in the Czech Republic. The results aim to contribute to the debate about whether the countryside or the city is the better place to grow old. In public discourse, the term “rural” is often equated with conservatism, boredom, uniformity, deprivation, ageing, social exclusion, and underdeveloped services. In contrast, cities are stereotypically conceived as progressive, growing, rich, fast-paced, but also anonymous and dangerous. These aspects can influence the perceived quality of life of older respondents to varying degrees. The study uses two data sets representative of the senior urban (n = 1921) and rural (n = 1235) populations over 60 years of age. Forty-six indicators are divided into eight dimensions of quality of life: family and friend relationships, emotional well-being, material well-being, health, economic and public activities, place attachment, personal safety, and mobility. In more than one third of the indicators monitored, cities and villages show approximately the same values, while in 20 % of the indicators cities appear to provide more favorable conditions with respect to quality of life at higher age; however, in 43 % of indicators, rural areas appear to provide more favorable conditions than cities. Rural seniors in the Czech Republic are subjectively healthier, have higher incomes and lower housing costs, have better relationships in their neighborhoods, and feel safer and slightly more included. Urban seniors benefit from better transport infrastructure and opportunities for culturally productive activities, which can be a function of their generally higher education. In the discussion, we draw attention to the “deficient” approach of selected policies to living conditions in villages, these treating villages more as “cities in the making” and putting greater emphasis on the urban features of life. We discuss the danger of “urban environment fit” policies, which reflect

METODOLOGIE

- **Kvalitativní část výzkumu**

Případové studie

prostorová a funkční analýza vybraných objektů
(Např. je zde možnost pěstovat vlastní rostliny, společná kuchyň, dílna atp).

Hlubkové rozhovory

s uživateli, provozovateli i personálem analyzovaných objektů

Dlouhodobé sledování čtyř vybraných objektů

(návštěvy s čtvrt až půlroční frekvencí), ověření obecné platnosti informací z předchozích bodů.

METODOLOGIE

- **Dotazníkové šetření mezi představiteli malých obcí**
Jaké typy staveb a služeb pro seniory nejlépe odpovídají potřebám malých obcí? Jaký způsob financování a plánování v případě výstavby volí?
- **Porovnání stávající situace problematiky v ČR s praxí a trendy v péči o seniory v zahraničí.**

Stavby pro seniory na venkově - dotazník pro představitele obcí

Vyplněním dotazníku přispějete do výzkumu Fakulty architektury ČVUT, který se zabývá sociálním službami a stavbami pro seniory v menších českých obcích.

Děkujeme za Váš čas, pokud budete mít jakékoliv dotazy nebo náměty, můžete nás kromě dotazníku kontaktovat i mailem nebo telefonicky.

S díky,
Ing. arch. MgA. Matyáš Gál
Ing. arch. Pavel Fuchs

tel. 605 990 836
email: fuchspa4@fa.cvut.cz

saytamlag@gmail.com [Přepnout účet](#)

Není sdíleno

* Označuje povinnou otázku

Vyplňte jméno Vaší obce: *

Vaše odpověď

Funguje na území obce služba/stavba/zařízení pro seniory? *

Vaše odpověď

METODOLOGIE

- **3 základní kapitoly**

- Bydlení soběstačných seniorů
KoDuS, DS

orientace na měkká kritéria (soukromí a intimita, komunikace, komunita,...)
Cílem není vytvořit typologický manuál.

- Stavby pro setkávání a aktivizaci seniorů
komunitní centra, spolkové domy, kluby seniorů
náplň a funkce, zájem seniorů a o seniory, financování

- Přístup/pohled samospráv
rozhovory se zřizovateli, dotazníkové šetření mezi starosty
jaké instituce/prostory jsou v obci k dispozici, jak jsou takové projekty
financovány, jaký druh komunitní stavby v obci chybí, plánovaná výstavba

KONFERENCE, PUBLIKACE

- **International colloquium As Found 2023** Antwerpy/Hasselt, 5.-7.09.2023: příspěvek, panelová diskuze, sborník: Life in the ruins of barns, společně s P. Fuchsem
- Konference Architektura v perspektivě 2023, Ostrava, 25.-26.10.2023: článek, příspěvek: Život v ruinách starých stodol, společně s P. Fuchsem a J. Tichou
- 12th Annual Conference on Architecture and Urbanism 2023, Brno, 8.11.2023: článek, příspěvek: Buildings for the housing of self-sufficient seniors in the countryside - privacy and intimacy
- Člověk, stavba a územní plánování 17, Praha, 9. 11. 2023 9.11.2023: článek, příspěvek: Soukromí a intimita versus komunitní stavby na venkově společně s P. Fuchsem

MAGAZÍN
O ARCHITEKTUŘE

EARCH.CZ

Foto: Iniciátoři. Vlevo starosta Jiří Mráz, vpravo architektka Soňa Urbáknová. Uprostřed Matyáš Gál, návštěva z Fakulty architektury ČVUT.

AKTIVNÍ ŽIVOT SENIORŮ

MĚSTO x VENKOV

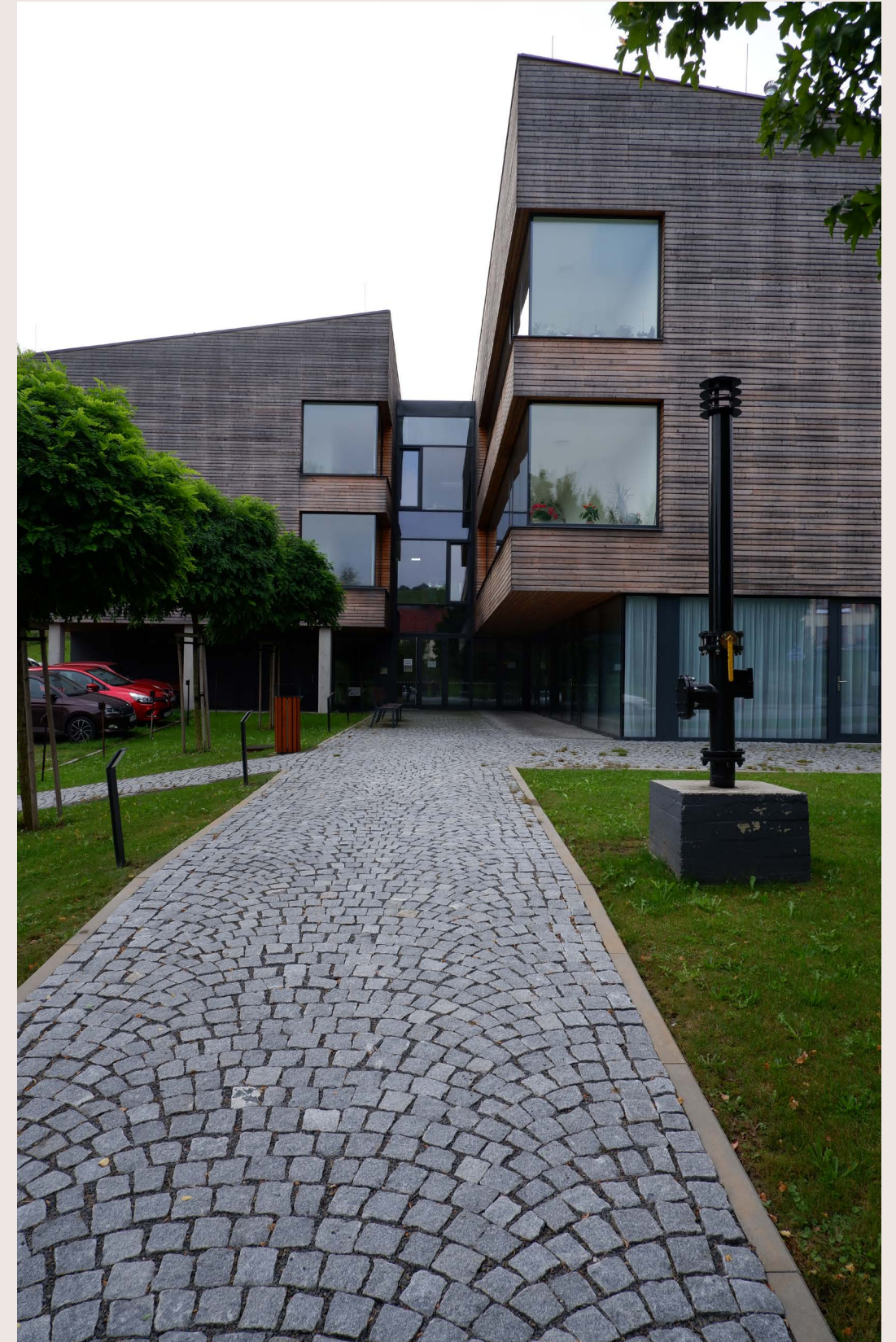
PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Bytový dům pro seniory ve Staříči (MSK)

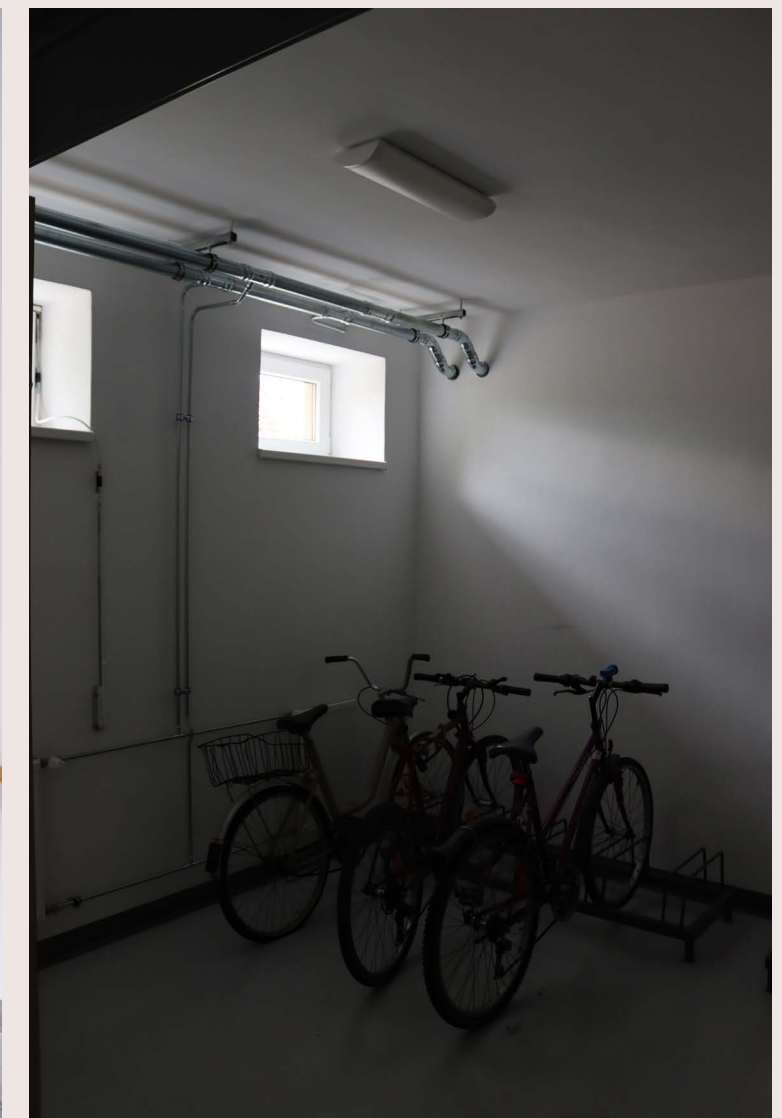
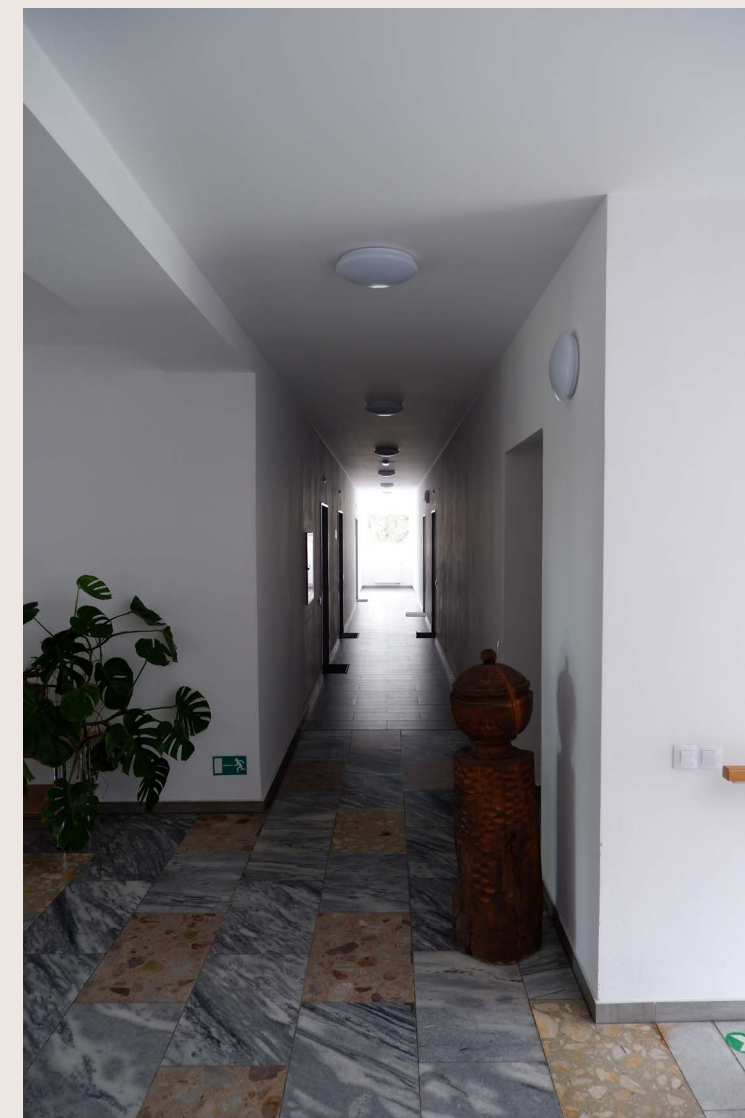
PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Bytový dům pro seniory ve Staříči (MSK)

PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Komunitní dům pro seniory Řečany nad Labem (PAK)

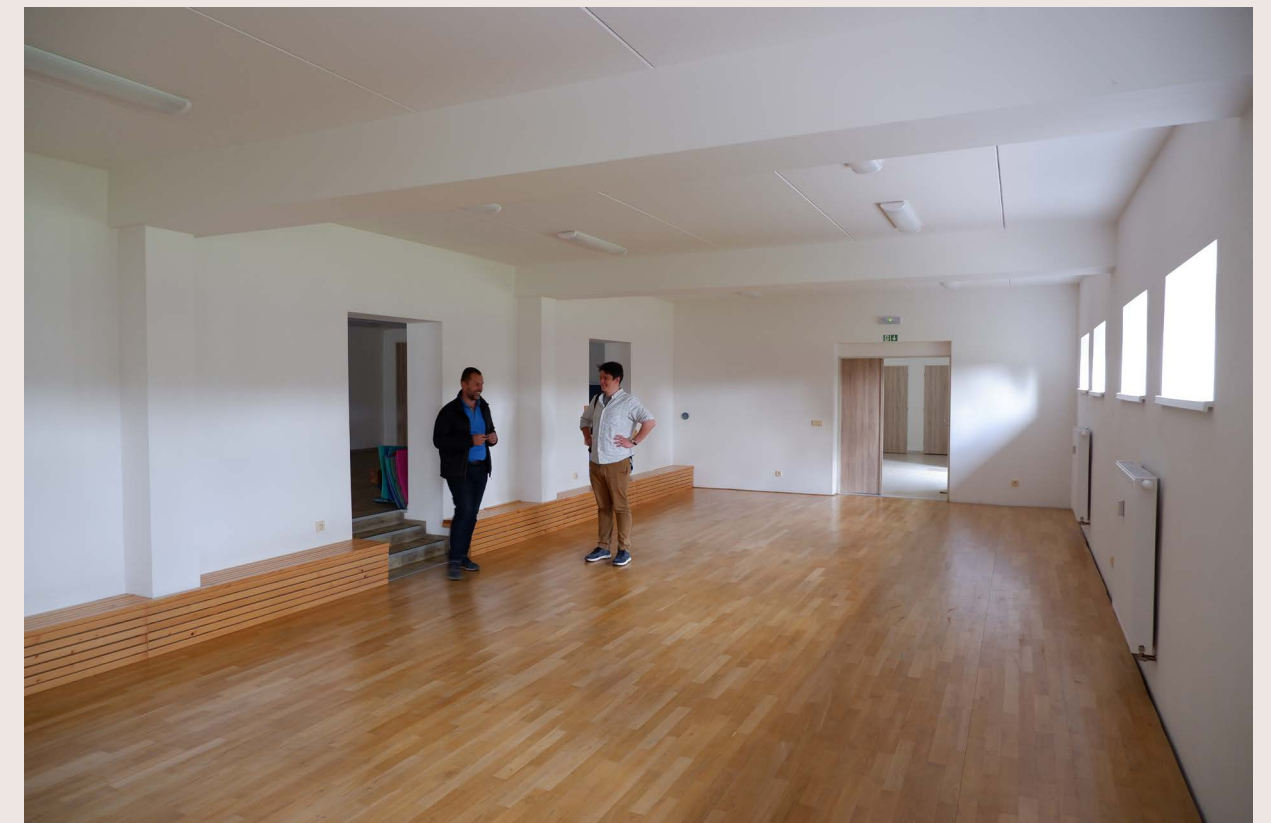
PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Komunitní dům pro seniory Janov (PAK)

PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Komunitní dům pro seniory Janov (PAK)

PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Domov pro seniory Sloupnice (PAK)

PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Domov pro seniory Sloupnice (PAK)

PŘÍKLADY NA ZÁVĚR

Komunitní dům pro seniory v Křenovicích (JHM)

